

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-5-5>

УДК 330.342.146(477)

JEL E21, I0, J3, J45

Г. В. Возняк

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу регіональної
фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України», м. Львів
e-mail: gvoznyak@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2001-0516>

І. В. Жеребило

кандидат філософських наук, доцент, директор
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Львів
e-mail: zherebilo@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3147-9590>

**СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ
СТАН ТА НОВІ ВИКЛИКИ**

Сучасні зміни в економіці України, обумовлені суспільно-політичною ситуацією в країні, а також низка розпочатих реформ спонукають до наукових розвідок соціально-економічного розвитку країни. Проведено проблемно-орієнтований аналіз соціальної складової економіки України. Представлено результати дослідження соціально-економічного розвитку України за останні п'ять років. Серед напрямів аналізу було обрано: ринки праці, бідність, безробіття, доходи/витрати населення. Показано, що низькі темпи зростання розміру прожиткового мінімуму обумовлюють зниження соціальних стандартів, що негативно позначається на рівні життя населення в Україні; значне падіння реальних доходів населення в 2014-2015 рр. погіршило його купівельну спроможність; зростання питомої ваги заробітної плати та соціальних виплат у структурі доходів населення впродовж аналізованого періоду є свідченням надмірної залежності добробуту населення від підтримки держави, а також відсутності в країні так званого середнього класу. Помітне зростання рівня безробіття викликано воєнними діями на сході України, поглибленням фінансово-економічної кризи та погіршенням суспільно-політичного стану в країні. Наголошено на диференціації в оплаті праці в розрізі галузей економіки. Доведено, що низький рівень середньої заробітної плати в бюджетній сфері обумовлений особливостями розрахунку розміру мінімального посадового окладу на основі прожиткового мінімуму, що в підсумку призводить до «знецінення» праці працівників бюджетної сфери та зниження вартості висококваліфікованої праці. Визначено виклики для подальшого розвитку України, серед них основними є: надмірне безробіття; незадовільний рівень оплати праці; рівень соціальної захищеності; воєнний конфлікт на сході України.

Ключові слова: соціальний розвиток, безробіття, зайнятість населення, прожитковий мінімум, заробітна плата.

Voznyak H., Zherebylo I. SOCIAL ASPECTS OF UKRAINIAN ECONOMY DEVELOPMENT: CURRENT STATE AND NEW CHALLENGES

Modern changes in the economy of Ukraine caused by the socio-political situation in the country as well as a number of initiated reforms encourage scientific exploration of the socio-economic development of the country. The purpose of the article is to conduct a problem-oriented analysis of the social component of the economy of Ukraine. The article presents the results of a study of socio-economic development of Ukraine during the past five years. The following areas of analysis were selected: labor markets, poverty, unemployment, income / expenditures of the population. Low growth rates of the subsistence level are proven to be causing a decrease in social standards, which negatively affects the living standards of the population in Ukraine; a significant drop in real income of the population in 2014-2015 aggravated the purchasing power of the population; the increase in the share of wages and social benefits in the structure of the population's income during the analyzed period is an indication of the excessive dependence of the population's well-being on state support, as well as the absence of the so-called middle class in the country. The visible growth in the unemployment rate is caused by the military actions in the East of Ukraine, the deepening of the financial and economic crisis and the deterioration of the socio-political situation in the country. Emphasis is placed on differentiation in wages in economic sectors. Low level of the average salary in the budget sphere is proven to be caused by the peculiarities of calculating the size of the minimum salary on the basis of the subsistence minimum, which ultimately leads to the "depreciation" of the work of employees of the budgetary sphere and the reduction of the cost of highly skilled labor. Challenges to further development of Ukraine have been identified, such as excessive unemployment, poor level of remuneration, the level of social protection, military conflict in Eastern Ukraine among the key ones.

Keywords: social development, unemployment, employment, living wage, wages.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Одним з основних напрямів трансформації економічної системи України є забезпечення інтенсивного цілеорієнтованого розвитку соціальної сфери для досягнення конкурентоспроможності нашої держави на міжнародній арені та забезпечення відповідності організації надання соціальних послуг цілям секторальної децентралізації. У цьому контексті розвиток соціальної сфери на рівні держави має забезпечуватися, враховуючи потреби реформування чинної системи управління та зміни пріоритетів і основ її фінансування.

В умовах децентралізаційних змін і проведення системних реформ практично в усіх секторах економіки в Україні на державному рівні визначено основні пріоритети подальшого розвитку соціальної сфери, серед яких: 1) реформа системи оплати праці та запровадження європейських стандартів у сфері соціально-трудових відносин; 2) реформування системи пенсійного забезпечення; 3) зміна основ надання соціальної допомоги в напрямі забезпечення її адресності; 4) децентралізація системи соціальних послуг і їх розвиток на рівні територіальних громад [1].

Аналіз останніх досліджень. Питання, пов'язані з дослідженням соціально-економічного розвитку України, не є новими для фінансової науки та посідають вагоме місце серед сучасних наукових досліджень. Так, проблеми соціальних асиметрій у сучасному суспільстві розглядаються в дослідженнях Е. М. Лібанової [2] та О. І. Іляш [3]; оцінювання соціально-економічного розвитку на регіональному рівні з допомогою індексу людського розвитку проведено в роботі О. В. Макарової [4]; теоретико-прикладні аспекти системи фінансового забезпечення соціального захисту населення в контексті євроінтеграційних прагнень висвітлено в роботі В. Б. Тропіної [5] та ін. Водночас нові умови

функціонування вітчизняної соціально-економічної системи спонукають до подальших наукових пошуків.

Метою статті є проведення проблемно-орієнтованого аналізу соціальної складової економіки України.

Основні результати дослідження. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що в сучасних умовах серед викликів для подальшого розвитку соціальної складової економіки України, які обумовлені дією внутрішніх і зовнішніх чинників, слід виділити такі: зниження рівня доходів населення (зниження реальної оплати праці, зростання диспропорцій рівня доходів населення, збільшення питомої ваги витрат домогосподарств на оплату послуг ЖКГ, зростання рівня бідності); погіршення демографічної ситуації (зменшення чисельності населення, зниження народжуваності, старіння населення, зростання смертності, міграція населення) та виклики поведінкового характеру (зростання рівня соціальної напруги, злочинності); трудові ризики (зростання рівня безробіття, зниження зайнятості); зниження якості надаваних соціальних послуг тощо.

Якщо виходити з того, що основою для встановлення розмірів усіх державних соціальних гарантій в Україні є прожитковий мінімум, то аналіз особливостей його визначення впродовж 2008-2018 рр. свідчить про надмірну залежність його величини від економічної ситуації в країні (рис. 1): частота перегляду розміру прожиткового мінімуму була нижчою у 2008-2009 рр. (період економічної кризи) та у 2013-2015 рр. (період політико-економічної кризи та початку війни) порівняно з іншими часовими проміжками. Водночас для подолання кризи 2014-2015 рр., яка супроводжувалася різким зростанням вартості іноземної валюти та зниженням якості життя населення, в Україні відбувається перегляд вмісту споживчого кошика та розміру соціальних стандартів (оновлено Методику визначення прожиткового мінімуму) [6].

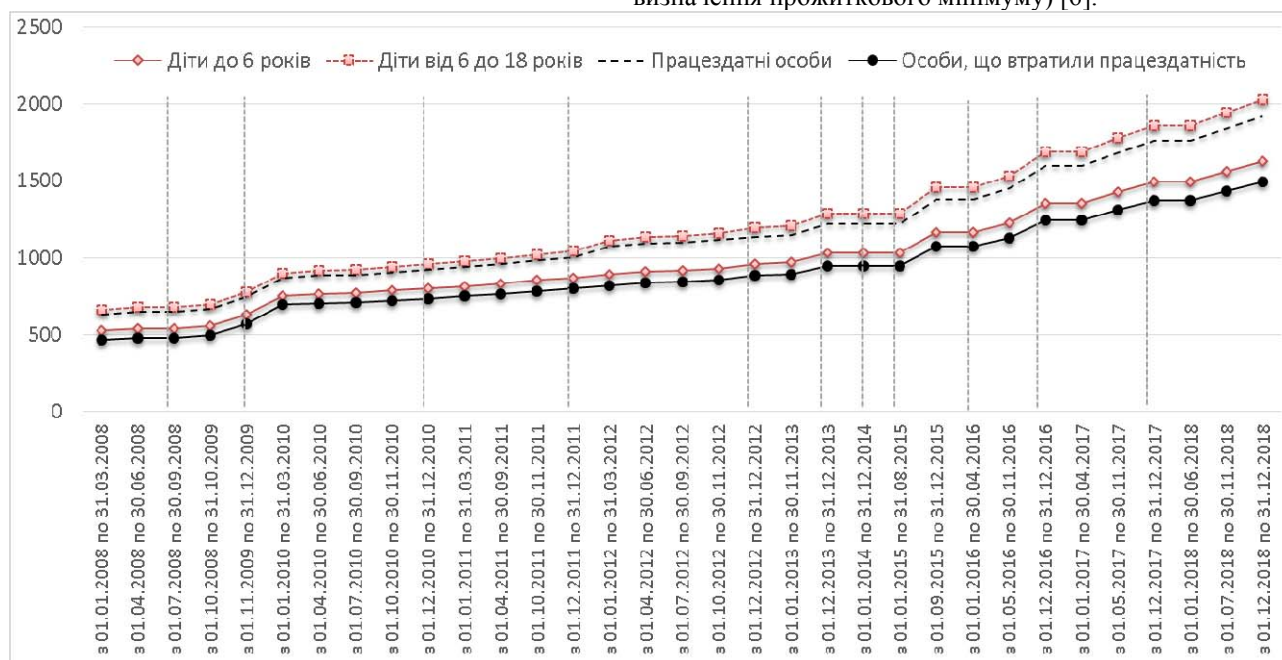

Рис. 1. Динаміка прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення України у 2008-2018 рр., грн

Джерело: побудовано на основі [7].

Порівняння динаміки темпу зростання розміру прожиткового мінімуму та індексу споживчих цін засвідчує відсутність взаємозалежності у зміні цих показників. У період 2014-2015 рр. відбулося суттєве зростання індексу споживчих цін (на 24,9% та 43,3%), натомість розмір прожиткового мінімуму у 2014 р. не змінився і становив 1176 грн на особу, а у 2015 р.

спостерігалось незначне збільшення – на 13,1% (рис. 2). Не спричинило суттєвого збільшення прожиткового мінімуму і зростання темпу інфляції у сфері надання комунальних послуг і житла (203,0%), у 2015 р. – його збільшили на середню впродовж аналізованого періоду суму.

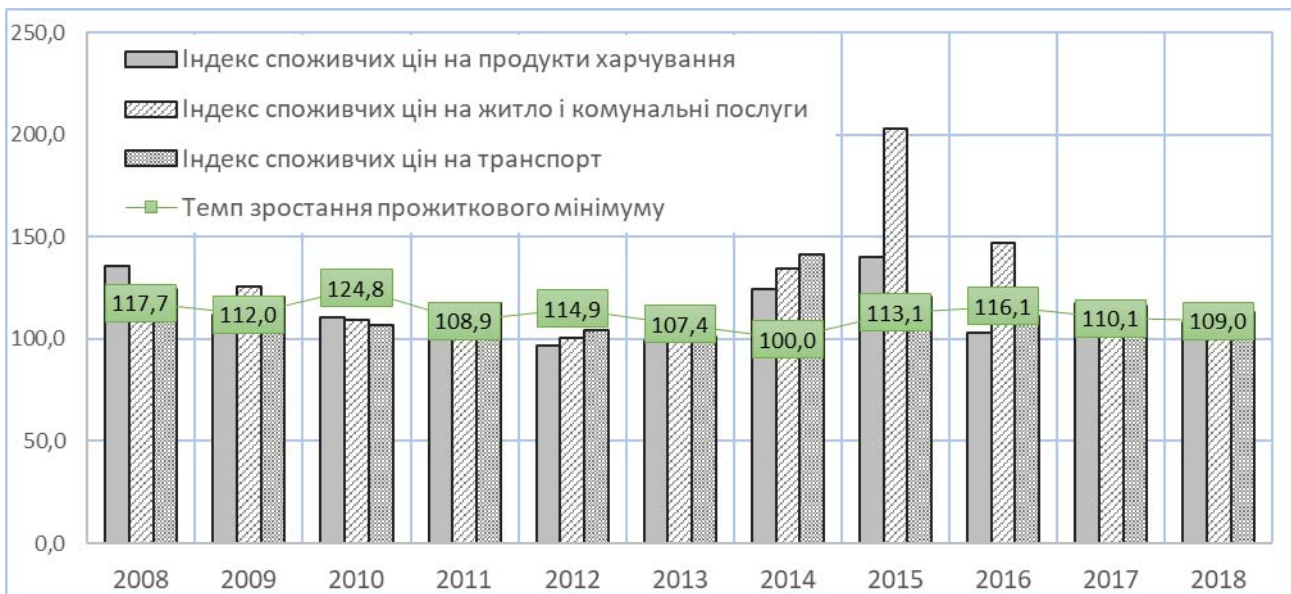

Рис. 2. Динаміка темпу зростання прожиткового мінімуму та індексу споживчих цін в Україні у 2008-2018 рр., %

Джерело: побудовано на основі [7].

Така невідповідність зміни цих величин вказує на тенденцію до зниження основного соціального стандарту, а відтак і розмірів мінімальної заробітної плати і пенсії, розмірів соціальної допомоги, стипендій та інших соціальних виплат, що негативно позначається на рівні життя в Україні. Зрозуміло, що прожитковий мінімум не виконує властиву йому функцію соціального стандарту, оскільки не відображає реального вартісного вираження забезпечення життєдіяльності людини, а визначення на його основі розмірів мінімальної заробітної плати та пенсії, соціальних виплат і допомог не сприяє

ефективному веденню державної політики в соціальній сфері. Очевидно, що такі явища супроводжується труднощами встановлення високого рівня стандартів споживання та розвитку людського капіталу.

У цьому сенсі зазначимо, що сьогодні в Україні прийнята та реалізується Стратегія подолання бідності [8], метою якої є зниження масштабу бідності, соціального відчуження та запровадження нових механізмів її запобігання, а серед основних напрямів і завдань виділено такі: 1) розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці; 2) забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізація ризиків соціального відчуження сільського населення; 3) мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження найбільш вразливих категорій населення;

4) запобігання бідності та соціальному відчуженню серед внутрішньо переміщених осіб.

Аналіз дослідження такого соціального явища, як бідність (за Методикою комплексної оцінки бідності [9]), дав змогу дійти таких висновків (рис. 3):

Рис. 3. Динаміка рівня бідності населення України за критеріями, визначеними Методикою подолання бідності, у 2013-2018 рр.

Джерело: побудовано на основі [7].

- за межею рівня бідності за відносним критерієм – 75% медіанного рівня середньодушових еквівалентних сукупних витрат (який станом на 2018 р. становив 2621 грн) – перебуває 24,1% населення України;
- з 2015 р. в Україні для характеристики динаміки рівня бідності застосовуються показники «доходи нижчі законодавчо встановленого прожиткового мінімуму» та «доходи нижчі фактичного прожиткового мінімуму»; частка населення з доходами на особу, що є нижчими, ніж законодавчо встановлений прожитковий мінімум, за аналізований період суттєво знизилася (з 6,4%

у 2015 р. до 1,3% у 2018 р., тобто у 3,5 раза); частка населення з доходами, що є нижчими за фактичний прожитковий мінімум, також знизилася у 2017-2018 рр. порівняно з 2015-2016 рр. – майже удвічі, що пов'язано зі значним підвищенням мінімальної заробітної плати з 1.01.2017 р. (за період 2017-2018 рр. її розмір порівняно з показником 2016 р. (1600 грн) зріс у 2,6 раза) та її перевищенням над розміром мінімального прожиткового мінімуму у 2017 р. (рис. 4);

Рис. 4. Динаміка розмірів фактичного прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати в Україні у 2014-2018 рр.

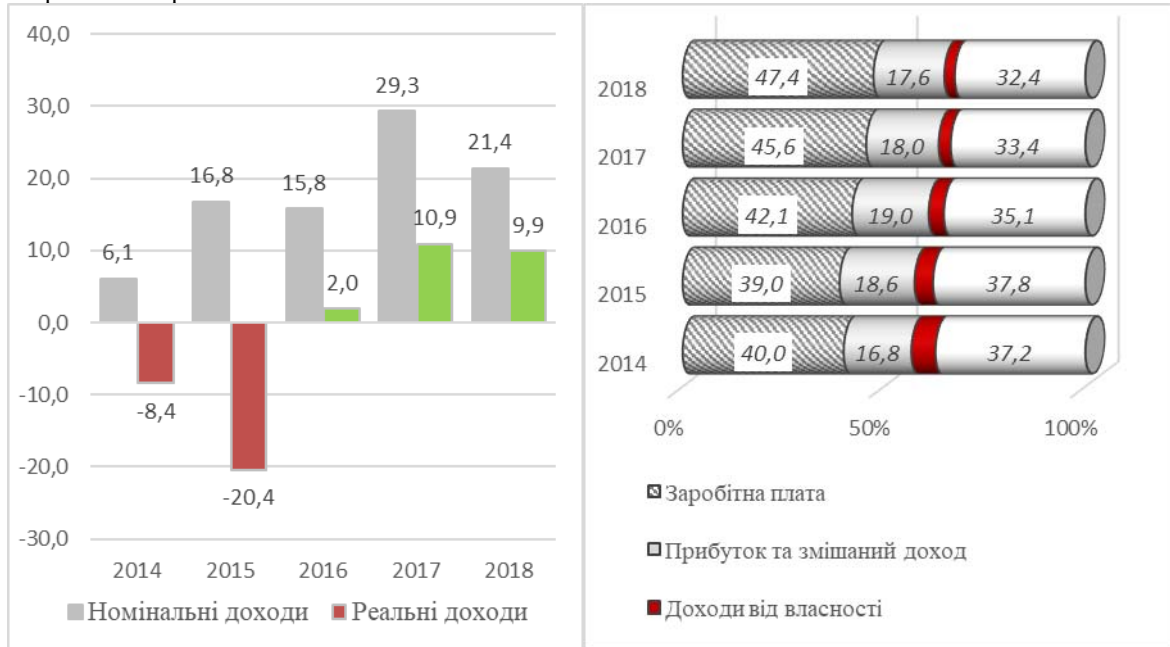
Джерело: побудовано на основі [7].

- рівень бідності за критерієм ООН (еквівалентні витрати нижчі межі бідності, визначеної ООН для країн Центральної та Східної Європи як

гривневий еквівалент 5,05 дол. США відповідно до паритету купівельної спроможності, що розрахований Світовим

банком) упродовж аналізованого періоду характеризується спадною динамікою: починаючи з 2015 р. його значення зменшувалося на 0,2 в.п. у середньому за рік, а у 2018 р. частка населення з показником добового споживання на особу, що менше 5,05 дол. США, становила 1,8%, не досягнувши рівня 2014 р.

Інший аспект, який не можна оминати увагою та який є яскравим виразником соціального розвитку України, стосується доходів населення та їх структури. У цьому сенсі слід зазначити, що в 2014-2015 рр. в Україні спостерігалось значне падіння реальних доходів населення (рис. 5).

а) зміна номінальних і реальних доходів населення проти попереднього року, %

б) структура доходів населення, %

Рис. 5. Динаміка доходів населення України у 2014-2018 рр.

Джерело: побудовано на основі [7].

Якщо в 2015 р. дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів і послуг, збільшився на 16,8% порівняно з 2014 р., то реальний – зменшився на 20,4%, що свідчить про зниження купівельної спроможності населення. З 2016 р. ситуація змінилась на краще, відбулась незначна стабілізація економічної ситуації, яка супроводжувалась поступовим зростанням номінальних і реальних доходів населення.

Помітно і те, що період з 2014 р. по 2018 р. характеризувався зростанням питомої ваги заробітної плати в структурі доходів населення. Так, станом на 2018 р. заробітна плата становила 47,4% у структурі доходів населення, при цьому спостерігалось суттєве зниження питомої ваги обсягів соціальної допомоги та інших поточних трансфертів населенню (на 4,8 в.п. за аналізований період). Водночас 79,8% усіх доходів населення формується за рахунок заробітної плати та соціальної допомоги та інших трансфертів (у 2014 р. – 77,2%) і тільки 20,2% (у 2014 р. – 22,8%) – за рахунок прибутку і змішаного доходу й доходів від власності. Зазначене свідчить, з одного боку, про високий рівень залежності добробуту населення від підтримки держави у вигляді соціальних допомог, а з іншого – про відсутність у країні так званого середнього класу (доходи таких осіб формуються переважно завдяки володінню цінними паперами, об'єктами нерухомості, майновими правами та веденню власної справи).

Оскільки основним джерело доходів населення України є заробітна плата і її частка в складі цих доходів лише зростає, доцільно акцентувати увагу на особливостях оплати праці в Україні. Підвищення мінімальної заробітної плати в Україні з 1.01.2017 р. до 3200 грн, що еквівалентно 106,7 євро, слугувало поштовхом до збільшення рівня заробітних плат в Україні: якщо у 2014-2016 рр. темп приросту середньої заробітної плати по країні становив 122,0%, то у 2017 р. – 137,1%. Середня зарплата штатних працівників у 2018 р. становила 8865 грн (275,8 євро за курсом НБУ за відповідний період), тобто приріст порівняно з 2014 р. склав 5385 грн. Серед регіонів з найвищими розмірами середньої заробітної плати вирізняються: м. Київ (13 542 грн), Донецька (9686 грн), Київська (9097 грн), Дніпропетровська (8862 грн) області; з найнижчими – Чернівецька (6991 грн), Чернігівська (6995 грн), Херсонська (7058 грн) області. Тобто найвищими розмірами середньої зарплати характеризуються промислово розвинуті регіони, що пояснюється насамперед високим рівнем оплати праці в промисловому виробництві (середній розмір щомісячної оплати праці на особу у 2018 р. становив 13 741 грн, що втричі більше, ніж у сільському господарстві – 5051 грн).

Справедливості заради додамо, що, попри позитивні тенденції щодо заробітної плати, помітним є відставання рівня трудових доходів працівників порівняно з зарплатами працівників в європейських

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

країнах. Так, середня зарплата в Європі сьогодні перевищує 2500 євро на місяць (у Польщі вона складає 1102 євро, у Франції – 2957, в Німеччині – 3703 євро). Про неефективність державної політики у сфері оплати праці свідчить також низька частка витрат на оплату праці в собівартості вітчизняних товарів, яка у 2018 р. не перевищувала 10%, тоді як у

країнах Західної Європи коливається в межах 30-45% [8]. Отже, сьогодні можна говорити про надмірну експлуатацію робочої сили в Україні та низький рівень її оплати. На цю проблему вказує, з-поміж іншого, розподіл штатних працівників в Україні за обсягами середньомісячної заробітної плати (рис. 6).

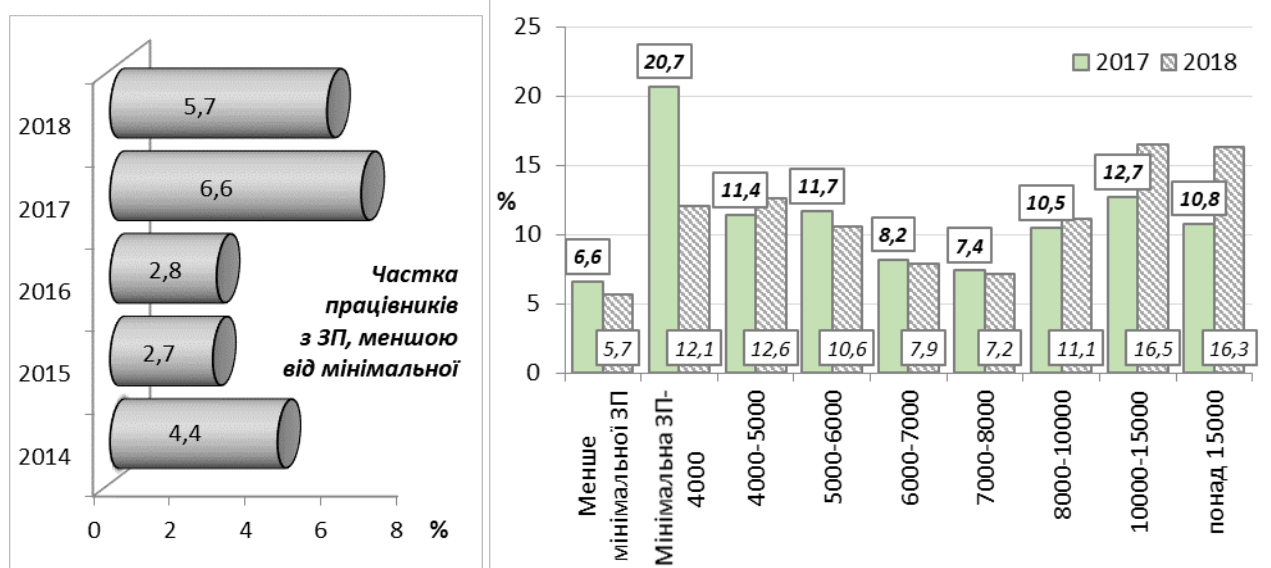

Рис. 6. Динаміка питомої ваги штатних працівників з різними розмірами заробітної плати, %

Джерело: побудовано на основі [10].

Станом на 2018 р. в Україні 5,7% штатних працівників отримують заробітну плату, що менша за мінімальну. Цей показник на 0,9 в.п. нижчий, ніж у 2017 р., проте суттєво вищий порівняно з 2014-2016 рр., що пов'язано з підвищенням рівня мінімальної зарплати до 3200 грн з 1.01.2017 р.

Якщо ж аналізувати особливості оплати праці в розрізі галузей економіки, то можна помітити суттєву диференціацію (рис. 7). Найвищими показниками оплати праці характеризуються такі галузі: фінансова

та страхова діяльність (16 161 грн), інформація та телекомунікація (14 276 грн), державне управління та оборона (12 698 грн), професійна, наукова та технічна діяльність (12 144 грн). На сьогодні в цих галузях зайнято 14,6% штатних працівників в Україні. Натомість до галузей з найнижчими показниками середньої зарплати належать охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (5853 грн), тимчасове розміщування й організація харчування (5875 грн) та освіта (7041 грн), в яких зайнято 32,0% працівників.

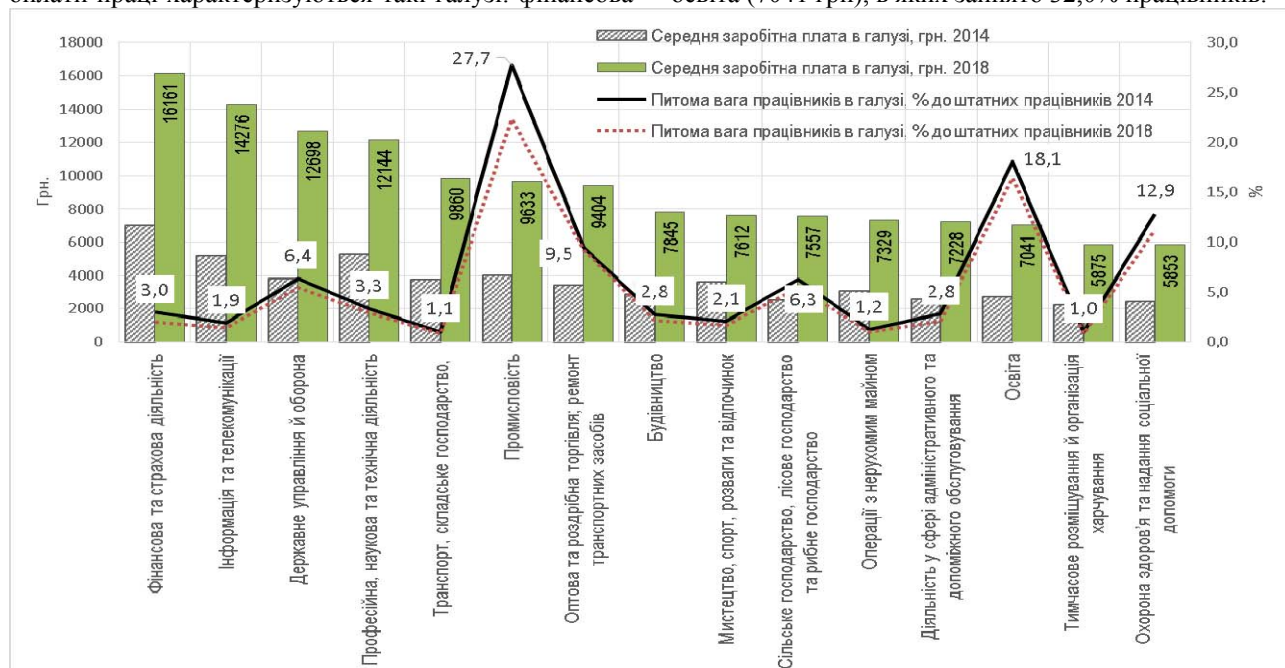

Рис. 7. Динаміка середньої заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності у 2014 р. і 2018 р.

Джерело: побудовано на основі [7].

Важливо наголосити, що низький рівень середньої заробітної плати в бюджетній сфері (освіта, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги) порівняно з іншими видами економічної діяльності в Україні «криється» в особливостях розрахунку розміру мінімального посадового окладу на основі прожиткового мінімуму, що в підсумку призводить до «знецінення» праці працівників бюджетної сфери та зниження вартості висококваліфікованої праці. До слова, у 2018 р. середня заробітна плата у сфері охорони здоров'я становила 66,0% середнього рівня оплати праці в Україні.

Як нам видається, неспроможність подолання критично великого розриву між високою вартістю життя та низьким рівнем оплати праці в Україні, який

утворився внаслідок ведення політики дешевої робочої сили та розбудови сировинної моделі економіки, веде до зниження рівня професійності робітників, знецінення праці, безробіття через звільнення за власним бажанням і масової трудової міграції. На підтвердження цієї тези зазначимо, що в Україні за період з 2014 р. по 2017 р. спостерігалось зростання рівня безробіття (з 9,7% до 9,9%) порівняно з 2010-2013 рр. (рис. 8), що пояснюється, з одного боку, воєнним діями на сході України (як наслідок, падіння промислового виробництва), з іншого – поглибленням фінансово-економічної кризи та погіршенням суспільно-політичного стану в країні.

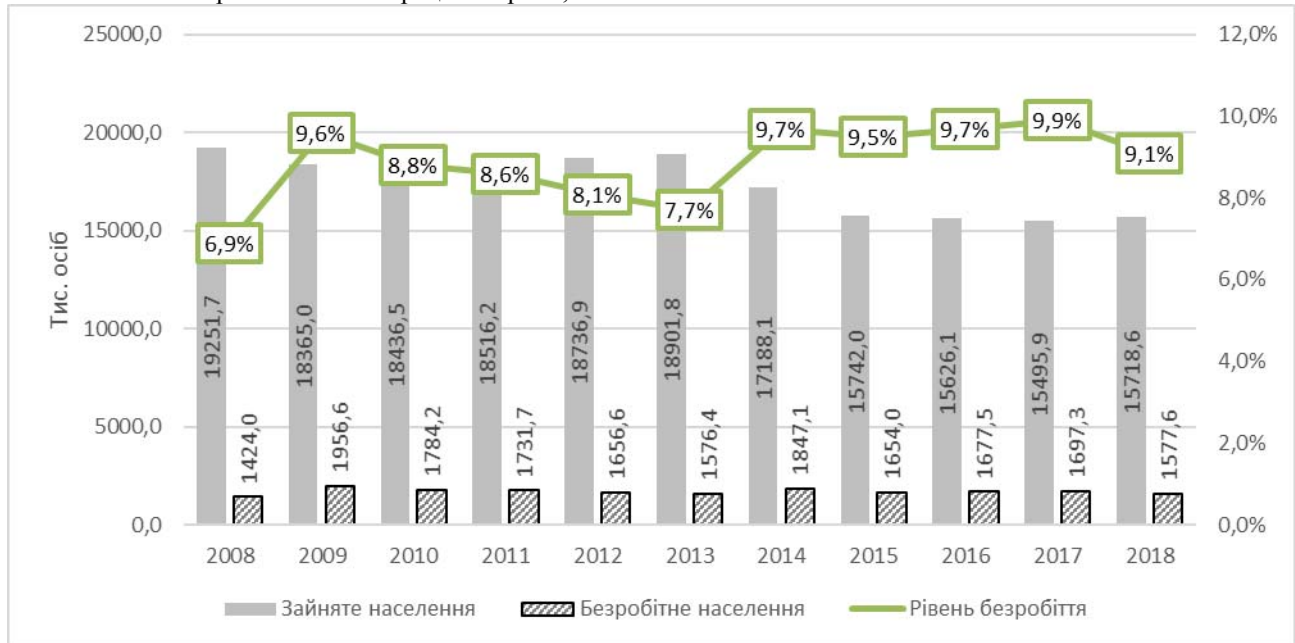

Рис. 8. Динаміка рівня безробіття в Україні у 2008-2018 рр.

Джерело: побудовано на основі [11].

Таблиця 1

Динаміка чисельності безробітного населення в Україні в розрізі його групування за причинами незайнятості у 2014-2018 рр.

Роки	Безробітне населення у віці 15-70 років, усього, тис. осіб	За причинами незайнятості, %								
		вивільнені з економічних причин	звільнені за власним бажанням, за угодою сторін	звільнені у зв'язку з закінченням строку контракту або договору найму	не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів	робота має сезонний характер	не зайняті через виконання домашніх (сімейних) обов'язків тощо	звільнені за станом здоров'я, через оформлення пенсії	демобілізовані з військової строкової служби	інші причини
2014	1847,6	22,3	31,8	7,8	16,7	9,3	4,6	1,4	0,3	5,8
2015	1654,7	27,8	28,9	7,5	16,4	9,9	3,7	0,9	0,3	4,6
2016	1678,2	22,4	33,0	9,4	15,6	9,7	3,2	1,8	0,7	4,2
2017	1698,0	23,2	34,5	8,2	12,2	10,1	4,9	2,0	0,7	4,2
2018	1 578,6	20,7	38,0	9,5	9,8	9,4	4,7	1,1	0,9	5,9
Графічна інтерпретація										

Джерело: складено на основі [11].

Дослідження тенденцій поширення безробіття в розрізі причин його виникнення за період 2014-2018 рр. дає змогу стверджувати про зростання питомої ваги осіб серед безробітних, що звільнені за власним бажанням або за згодою сторін (з 31,8% у 2014 р. до 38% у 2018 р.), що може свідчити про незадоволення населенням умовами праці, рівнем її оплати тощо (табл. 1). У підсумку такі дії призводять до падінням трудової активності, що, безумовно, є негативним явищем.

Аналізуючи проблеми поширення безробіття, слід також звернути увагу на високу його частку серед молоді віком 15-24 років (рівень економічної активності серед представників цієї вікової категорії в Україні у 2018 р. становив 33,7%, тоді як в країнах-членах ЄС – 41,7%). Серед таких осіб значна частина – це ті, хто при переході від навчання до роботи «роблять перерву». Такі особи є одними з найбільш уразливих на ринку праці, оскільки поступово втрачають кваліфікацію, що знижує можливість працювати за набутою професією та підвищує імовірність працевлаштування не за фахом, часто у неформальному секторі або за кордоном. Тому особливо позитивною є тенденція до зниження питомої ваги осіб, які не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх і закладів вищої освіти в Україні з 16,7% у 2014 р. до 9,8% у 2018 р., що свідчить про зростання рівня економічної активності молоді на ринку праці.

Наслідками високого рівня безробіття є посилення соціальної напруги та диференціації рівня життя населення, загострення криміногенної ситуації, падіння трудової активності, а також проблема наповнення державного бюджету через скорочення податкових надходжень і зростання видатків на надання допомоги безробітним.

Висновки. Таким чином, зважаючи на результати проведеного аналізу соціального розвитку України за період з 2014 р. по 2018 р., можна констатувати, що, попри певні позитивні зміни, в цій сфері існує чимало проблем і викликів для подальшого поступу, а саме: низький рівень оплати праці, а відтак і низька вартість робочої сили, що супроводжуються труднощами встановлення високого рівня стандартів споживання та розвитку людського капіталу; ринок праці в Україні наразі характеризується неефективною політикою зайнятості та неспроможністю подолання критично великого розриву між високою вартістю життя та низьким рівнем оплати праці, що супроводжується зниженням рівня професійності робітників, знеціненням праці, безробіттям через звільнення за власним бажанням і масовою трудовою міграцією, а також відсутністю в країні так званого «середнього класу», який виступає рушієм економічного розвитку. Інакше кажучи, низький рівень зростання доходів населення не є вагомим чинником стимулювання зайнятості населення; незадовільний стан якості надання соціальних послуг населенню та їх вплив на рівень життєдіяльності населення та стан людського капіталу обумовлюють проблеми та ризики для розвитку системи соціального захисту населення, освіти та охорони здоров'я тощо.

Список використаних джерел

1. Соціальна сфера – реформи в дії. *Урядовий портал*: сайт. 28.12.2017. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/socialna-sfera-reformi-v-diyi>
2. Лібанова Е. М. Надмірна соціально неприйнятна нерівність: головний виклик для українського суспільства. *Вісник Національної академії наук України*. 2017. № 5. С. 22-25.
3. Іляш О. І., Федчук І. В. Пріоритети виявлення диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів України у контексті зміцнення її безпеки. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2011. Вип. 4. С. 137-143.
4. Макарова О. В. Вимірювання людського розвитку в регіонах України: методологічні аспекти та оцінка результатів. *Економіка України*. 2015. № 3. С. 41-53.
5. Тропіна В. Б. Фінанси соціального захисту в контексті європейського вибору України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 13. С. 221-228.
6. Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму: наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України № 178/147/31 від 3.02.2017 р. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-17#n9>
7. Міністерство соціальної політики України: сайт. 2019. URL: <https://www.msp.gov.ua>
8. Про Схвалення Стратегії подолання бідності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 р. № 161-р. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-2016-%D1%80/paran87>
9. Методика комплексної оцінки бідності: наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 18.05.2017 р. № 827/403/507/113/232. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17>
10. *Праця України у 2018 році*: стат. зб. К.: ТОВ «Бук-Друк», 2019. 242 с.
11. *Державна служба статистики України*: сайт. 2019. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

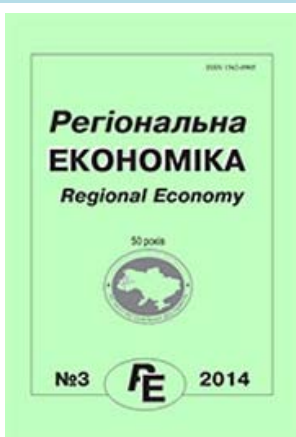
References

1. Sotsial'na sfera – reformy v diy [The social sphere is reforms in action] (2017, Dec 28). *Government portal*: Website. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/socialna-sfera-reformi-v-diyi> [in Ukrainian].
2. Libanova, E. M. (2017). Nadmirna sotsial'no nepryunyatna nerivnist': holovnyy vyklyk dlya ukrayins'koho suspil'stva [Excessive socially unacceptable inequality: a major challenge for Ukrainian society]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 5, 22-25. [in Ukrainian].

3. Ilyash, O. I., & Fedchuk, I. V. (2011). *Priorytety vyyavleniya dysproportsiy sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny u konteksti zmitsnennya yiyi bezpeky* [Priorities for identifying disproportions of socio-economic development of Ukrainian regions in the context of strengthening its security]. In *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu: Ekonomichni nauky [Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute: Economic Sciences]*: Vol. 4 (pp. 137-143). [in Ukrainian].
4. Makarova, O. V. (2015). *Vymiryuvannya lyuds'koho rozvytku v rehionakh Ukrayiny: metodolohichni aspekty ta otsinka rezul'tativ* [Measuring human development in the regions of Ukraine: methodological aspects and evaluation of results]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*, 3, 41-53. [in Ukrainian].
5. Tropina, V. B. (2018). *Finansy sotsial'noho zakhystu v konteksti yevropeys'koho vyboru Ukrayiny* [Social security finance in the context of Ukraine's European choice]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya – Eastern Europe: economics, business and management*, 13, 221-228. [in Ukrainian].
6. *Pro zatverdzhennya Metodyky vyznachennya prozhytkovoho minimumu* [On approval of the Methodology for determining the subsistence minimum.] (2017, Feb 3). Order of the Ministry of social policy of Ukraine, Ministry of economic development and trade of Ukraine, State statistics service of Ukraine, 178/147/31. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-17#n9> [in Ukrainian].
7. *Ministry of Social Policy of Ukraine*: Website (2019). Retrieved from <https://www.msp.gov.ua> [in Ukrainian].
8. *Pro Skhvalennya Stratehiyi podolannya bidnosti* [On Approving the poverty reduction Strategy] (2016, Mar 03). Prescript of the Cabinet of Ministers of Ukraine, 161-p. [in Ukrainian].
9. *Metodyka kompleksnoyi otsinky bidnosti* [Methodology for comprehensive poverty assessment] (2017, May 18). Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine, Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, Ministry of Finance of Ukraine, State Statistics Service of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine, 827/403/507/113/232. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17> [in Ukrainian].
10. *Pratsya Ukrayiny u 2018 rotsi* [Work of Ukraine in 2018]: Statistical publication (2019). Kyiv: Buk-Druk. [in Ukrainian].
11. *State Statistics Service of Ukraine*: Website. 2019. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

Надійшло 01.10.2019 р.

Scientific-practical journal "REGIONAL ECONOMY"

Scientific-practical journal "Regional economy" is a specialized scientific-practical publication, which highlights such theoretical and applied issues: the formation and implementation of state regional policy in Ukraine, the problems of socio-economic life of the regions, territorial development, environmental management and ecological security, social policy, cross-border cooperation, rural development, investment and innovation policy, Finance and banking.

Journal "Regional economy" is included in the List of scientific professional publications of Ukraine in the field of economic sciences (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated by 7.10.2015 №1021).

The journal is included in the international scientometric database Index Copernicus, Poland - with 2012.

The journal's website: www.re.gov.ua